

Godkännande av livskrafts- och sysselsättningsprogrammet

VD/3004/00.01.02.00/2026

PT/SI/TK/UB/JK/AP

Enligt 37 § i kommunallagen ska varje kommun ha en kommunstrategi, i vilken fullmäktige beslutar om de långsiktiga målen för kommunens verksamhet och ekonomi. Stadsfullmäktige godkände Vanda stads strategi Framtiden bor i Vanda för åren 2026–2029 vid sitt sammanträde 26.1.2026 § 3.

Stadsfullmäktige har i sitt beslut om att godkänna strategin konstaterat att strategin genomförs via de strategiska programmen, de årliga bindande målen på stadsnivå som presenteras i budgeten, liksom verksamhetsområdenas och serviceområdenas styrkort.

I den godkända stadsstrategin anges följande om de strategiska programmen:

Vi förverkligar strategin genom sex förändringsprogram. Vi lyckas med strategin när vi åstadkommer en målinriktad förändring inom dessa kunskapsbaserat utvalda programområden. De strategiska programmen är på stadsnivå och de leds över verksamhetsområdesgränserna. Vi utvecklar stadens ledningssystem och förmågor till stöd för att programmen ska lyckas. De strategiska programmen är enligt strategin: livskrafts- och sysselsättningsprogrammet, programmet för integration, programmet för positiv områdesutveckling, säkerhetsprogrammet, ekonomiprogrammet och miljöprogrammet. Förändringsprogrammen täcker hela strategiperioden.

Livskrafts- och sysselsättningsprogrammet fungerar som ett centralt verktyg för genomförandet av stadsstrategin 2026–2029. Under den föregående strategiperioden 2022–2025 var Tillväxt- och livskraftsprogrammet (fullmäktige 19.12.2022 § 7) och Produktivitets- och tillväxtprogrammet (stadsstyrelsen 8.2.2021 § 13) de dokument som styrde livskraften. Livskrafts- och sysselsättningsprogrammet följer förbindelser på stadsnivå, lagstadgade planer och godkända principer och riktlinjer. Centrala dokument som styr livskrafts- och sysselsättningsprogrammet är bland annat livskrafts- och näringspolitiska principer (aktuella, fullmäktige 22.6.2026), principer för främjande av sysselsättningen (fullmäktige 12.5.2025 § 7), markanvändningens näringspolitiska principer (aktuella), mark- och bostadspolitiska riktlinjer (10.10.2022 § 7), riktlinjer för stadens evenemangsverksamhet 2026–2033 (livskrafts och sysselsättningssektionen 26.2.2026 § 5) och planerna för jämställdhet och likabehandling (stadsstyrelsen 8.6.2026).

Programarbetets strategiska mål är att omvandla hela stadskoncernen till en aktiv aktör som skapar livskraft och sysselsättning. Förändringen styr beslutsfattandet samt ägarstyrningen, investeringarna och arbetet med att locka investeringar till staden och utvecklingen av tjänsterna och verksamhetskulturen i vår organisation.

Förändringens delområden som betonas i livskrafts- och sysselsättningsprogrammet är följande:

1. Sysselsättningen ökar och arbetslösheten minskar

Genom detta delområde av förändringen stärks stadens arbetsgivarorienterade verksamhetsmodell och matchningen av arbetskraft. I kundhandledningen satsar man på kompetens, utbildningsvägar och ungdomarnas övergång till fortsatta studier och arbetslivet. Som en del av skötseln av sysselsättningen effektivteras bedömningen av arbetsförmågan och hänvisningen till tjänster tillsammans med välfärdsområdet. Inom stadskoncernen beaktas sysselsättnings- och livskraftseffekterna systematiskt i beslutsfattandet.

2. Investeringarna ökar Vandas livskraft

Detta delområde av förändringen strävar efter att Vanda ska få ställningen som Helsingforsregionens mest attraktiva investeringsobjekt. Målet är att påskynda investeringsutvecklingen och göra förutsättningarna för investeringarna smidigare (processer, tomter, samarbete). Staden erbjuder mer omfattande och mångsidigare lösningar för företagets etableringsbehov och strävar efter en större efterfrågan på investeringar än i dagens läge. Genom sina egna åtgärder strävar staden efter att öka efterfrågan på investeringar, och svarar på den på ett mer flexibelt och proaktivt sätt än tidigare. Investeringarna bedöms utifrån deras totaleffekter (bl.a. sysselsättning, skatteinkomster, näringsstruktur).

3. Vanda erbjuder en attraktiv stadsupplevelse för invånare och besökare

Genom detta delområde av förändringen utvecklas stadsmiljöerna på ett hållbart sätt i form av attraktiva helheter (boende, tjänster, evenemang, närnaturen). Som en del av utvecklingen av stadsupplevelsen stärks det kundorienterade förhållningssättet och de smidiga serviceutbudet inom stadens serviceutbud. Man utvecklar en unik evenemangsverksamhet för att stärka attraktionskraften och staden strävar efter att bli en av Finlands ledande upplevelsestäder.

Under strategiperioden kommer ett antal åtgärder med tillhörande mätare att riktas mot målen för förändringens delområden. Åtgärdshelheten preciseras under strategiperioden. Genomförandet av programmet följs upp som en del av stadens strategi- och ekonomiprocess. De åtgärder som valts ut till programmet kräver sektorsövergripande arbete och partnerskap för att kunna genomföras mest effektivt. Genomförandet av programmet förutsätter en kundorienterad verksamhetskultur där man satsar på kunskapsledning, prioriterar åtgärder utifrån effektivitet och stärker den lärande organisationen.

Stadsstyrelsen 22.6.2026 § 10

Tf. stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) föreslå för stadsfullmäktige att Vanda stads Livskrafts- och sysselsättningsprogram för 2026 –2029 godkänns,
- b) konstatera att halvtidsutvärderingen av det strategiska programmet görs som en del av halvtidsutvärderingen av strategin och att genomförandet av programmet rapporteras till fullmäktige årligen, och
- c) konstatera att de strategiska programmen för sin del styr uppsättandet av strategiska årsmål, dvs. bindande mål,

- d) befullmäktiga programdirektören att göra mindre tekniska justeringar i livskrafts- och sysselsättningsprogrammet vid behov.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet föreslog stadsstyrelseledamoten Mika Niikko följande förslag till ändringar av det bifogade livskrafts- och sysselsättningsprogrammet:

Bilagan, punkt 3.2 Förändringens framgångsfaktorer (sid. 8–9)

Texten under "Vi samarbetar systemiskt" ändras enligt följande:

Den nuvarande texten:

"De gemensamma målen styr samarbetet mellan verksamhetsområdena, koncernbolagen och samarbetsparterna, vilket ersätter det siloliknande arbetet. På det här sättet bygger vi vinnande team." ändras till formen:

"De gemensamma målen styr samarbetet mellan verksamhetsområdena, koncernbolagen och samarbetsparterna, vilket ersätter det siloliknande arbetet. På det här sättet bygger vi vinnande team. **För de sektorsövergripande målen fastställs tydliga ansvar, uppföljning och rapporteringspraxis som en del av verkställandet av programmet.**"

Bilagan, punkt 4.1 Mål 1: Sysselsättningen ökar och arbetslösheten minskar (sid. 12)

Den nuvarande texten kompletteras enligt följande:

Den nuvarande texten:

"Sysselsättningen lyfts fram som ett genomgående tema i beslutsfattandet. Effekterna på sysselsättningen och livskraften bedöms systematiskt i stadskoncernens beslutfattande och styrning av verksamheten." ändras till formen: "Sysselsättningen lyfts fram som ett genomgående tema i beslutsfattandet. Effekterna på sysselsättningen och livskraften bedöms systematiskt i stadskoncernens beslutfattande och styrning av verksamheten. **I viktiga beslut bedöms effekterna på sysselsättningen, livskraften, företagets verksamhetsförutsättningar och stadens ekonomi skriftligen som en del av beslutsberedningen.**"

Bilagan, punkt 4.2 Mål 2: Investeringarna ökar Vandas livskraft (sid. 16)

Den nuvarande texten: "Det är inte investeringarnas volym i sig som avgör, utan deras förmåga att skapa mångsidiga arbetsplatser, att kopplas till den lokala arbetskraften och stärka stadens långsiktiga utveckling." kompletteras enligt följande: "Det är inte investeringarnas volym i sig som avgör, utan deras förmåga att skapa mångsidiga arbetsplatser, att kopplas till den lokala arbetskraften och stärka stadens långsiktiga utveckling. **Vid bedömningen av investeringarna prioriterar man framför allt sysselsättningseffekterna, stärkandet av kommunalskattebasen och kopplingen mellan investeringarna och den lokala arbetskraften och företagsnätverken.**"

Ledamoten Niikkos ändringsförslag förföll i brist på understöd.

Beslut:

Tf. stadsdirektörens förslag godkändes.

Det antecknades att stadsstyrelseledamoten Mika Niikko lämnade in följande protokollsuttalande i ärendet:

"Sannfinländarna anser att målen i programmet är värda allt stöd, men anser att programmet i många avseenden ligger på en alltför allmän nivå i förhållande till de allvarliga utmaningarna när det gäller sysselsättningen och livskraften i Vanda. I programmet ingår många beskrivningar av verksamhetskulturen, processerna, samarbetet och stadsupplevelsen, men betydligt färre konkreta sätt att skapa nya arbetsplatser inom den privata sektorn. Sysselsättningen förbättras i första hand inte genom administrativa strukturer utan genom företagens tillväxt, investeringar och ökade arbetsplatser.

Sannfinländarna betonar att man vid bedömningen av investeringar bör prioritera framför allt deras sysselsättningseffekter, stärkandet av kommunalskattebasen och kopplingen till den lokala arbetskraften. Stadens begränsade markområden och resurser ska i första hand riktas till projekt som på ett betydande sätt skapar nya arbetsplatser och stärker Vandas ekonomiska grund.

I programmet identifieras dessutom på ett korrekt sätt problemen med siloliknande arbete, deloptimering och splittrad ledning, men lösningarna på dessa problem lämnas alltför öppna. För att programmet ska lyckas krävs en allt tydligare ansvarsfördelning, konsekvensbedömning och uppföljning av målen.

Vandas livskraft utgörs i sista hand av arbete, kompetens, en trygg vardag och företagens framgång. Dessa bör också vara de viktigaste prioriteringarna i verkställandet av programmet."

Det antecknades att stadsstyrelseledamoten Jorma Hentilä lämnade in följande protokollsuttalande i ärendet:

"Centerns fullmäktigegrupp anser att inriktningen på livskrafts- och sysselsättningsprogrammet är rätt. Vanda behöver målmedvetna åtgärder för att stärka sysselsättningen, utbildningsnivån, investeringarna och stadens attraktionskraft. Samtidigt konstaterar vi att de konkreta ändringsförslag som Centern lagt fram inte har beaktats tillräckligt vid beredningen och förhandlingarna.

Programmet identifierar Vandas problem bättre än det löser dem. Texten är på många ställen skriven på ett alltför allmänt strategi- och förvaltningspråk. Centern anser att tre saker måste lyftas fram som programmets prioriteringar: sysselsättning, utbildningsnivå och företagens verksamhetsförutsättningar. Stadsupplevelsen, evenemang och anseende är viktiga, men de får inte komma före det som är grundläggande. Först arbete, kompetens och en trygg vardag, sedan en upplevelsestad.

När det gäller sysselsättningen saknar programmet en trovärdig väg att följa för att minska utkomstskyddets kommunandel, dvs. så kallade straffavgifter. Centern har föreslagit en modell som liknar Vandatillägget, där staden kommer emot arbetsgivaren när denne sysselsätter en långtidsarbetslös Vandabo eller en person som på annat sätt befinner sig i en svår ställning på arbetsmarknaden. Detta skulle vara ett enkelt sätt att minska långtidsarbetslösheten och dess mänskliga kostnader och kostnader för den offentliga ekonomin.

Vandas låga utbildningsnivå, bristande språkkunskaper och utmaningar med integration kan inte lösas genom allmänna beskrivningar. Centern har föreslagit att arbete, utbildning och studier i finska och samhällskunskap ska bindas samman på ett starkare sätt än i dagsläget. I Vanda borde man kunna testa en modell där en del av dagen utgörs av arbete eller utbildning och en del av målinriktade språk- och kulturstudier. Dessutom bör Vanda utreda möjligheten till ett särskilt ekonomiskt område eller en motsvarande särskild lösning för att integrationstjänsterna ska vara starkare och deltagandet i integrationsåtgärder mer förpliktande än i dag.

När det gäller investeringar räcker det inte med ett bra mål. Om Vanda vill stoppa silolikhande verksamhet, påskynda processer, ta hem investeringar och framstå som en enhetlig partner för företag måste det tydligt anges i programmet vad som faktiskt kommer att förändras i stadens verksamhetssätt. Ansvar, verktyg och ledarskap kan inte lämnas öppna.

Centern betonar också att Vandas attraktionskraft inte kan byggas enbart på nya bostadsområden, evenemang och upplevelseobjekt. Majoriteten av Vandaborna kommer även långt in i framtiden att bo i sina nuvarande bostadsområden. Därför bör det i programmet också beskrivas hur de nuvarande stadsdelarna utvecklas och hur reparationsskulden som uppstått i dem minskas. Närmaturen och stadsgrönskan får inte bli sådant som bara sägs i marknadsföringen, utan de ska synas också i planläggningslösningarna.

Centern stöder och anser att den förändring av verksamhetskulturen som eftersträvas i programmet är viktig. Förändringen sker dock inte genom att man bara förklarar och proklamerar den. I programmet bör det beskrivas hur förändringen leds, organiseras och hur man ställer resurser till förfogande för den. Vandas livskraft uppstår inte från nya strategiord. Den uppstår från att ungdomarna får en utbildning, invandrare får ett jobb och lär sig det finska språket och den finska kulturen, företagen får kompetent arbetskraft och det trygga vardagslivet i stadsdelarna fungerar smidigt och trivsamt.

Tyvärr var de gamla stora partierna inte beredda att beakta konkreta ändringsförslag som förbättrar programmets kvalitet, utan fullmäktigegruppernas förhandlingar var snarare en formalitet. Detta är anledningen till att Centern lämnar in detta protokollsuttalande.”

Stadsfullmäktige 24.8.2026

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att

- a) godkänna Vanda stads Livskrafts- och sysselsättningsprogram för 2026–2029,
- b) konstatera att halvtidsutvärderingen av det strategiska programmet görs som en del av halvtidsutvärderingen av strategin och att genomförandet av programmet rapporteras till fullmäktige årligen, och
- c) konstatera att de strategiska programmen för sin del styr uppsättandet av strategiska årsmål, dvs. bindande mål,
- d) befullmäktiga programdirektören att göra mindre tekniska justeringar i livskrafts- och sysselsättningsprogrammet vid behov.

Bilaga:

- Livskrafts- och sysselsättningsprogrammet

Anvisningar för sökande av ändring: 1 Besvärsanvisning

Närmare information:

Ulla Boer, programdirektör, 040 640 1971
([fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi))